

**ФІЗИОЛОГІЯ
ВЛАСТИВОСТІ
МЕНСТРУАЛЬНОГО
ЦИКЛУ**

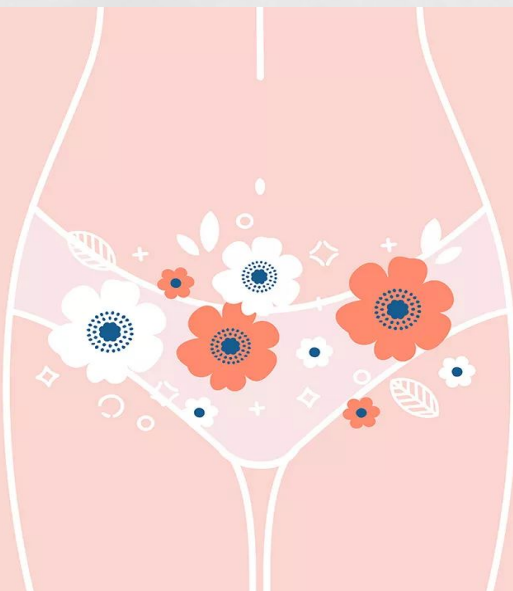
МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ

- В ОРГАНІЗМІ ЖІНКИ ЗАКЛАДЕНІ СПЕЦИФІЧНІ БІОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ. ІСНУЄ ТАК ЗВАНИЙ МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ, ЯКИЙ ПОВНІСТЮ КОНТРОЛЮЄТЬСЯ ГОРМОНАЛЬНОЮ ТА НЕРВОВОЮ СИСТЕМАМИ. ВІН ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ПОСЛІДОВНИМИ ЗМІНА ФАЗ, ПРИ ЯКИХ ЗМІНЮЄТЬСЯ РОБОТА ОРГАНІВ МАЛОГО ТАЗУ І СУПРОВОДЖУЄТЬСЯ МЕНСТРУАЦІЄЮ, ОВУЛЯЦІЄЮ АБО УТВОРЕННЯМ ЖОВТОГО ТІЛА.

- МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ — ЦЕ СЕРІЯ ЦИКЛІЧНИХ ЗМІН, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ В ОРГАНІЗМІ ЖІНКИ ФЕРТИЛЬНОГО ВІКУ, ВИЗНАЧАЮЧИ ГОТОВНІСТЬ ДО МОЖЛИВОЇ ВАГІТНОСТІ. ПРИБЛИЗНО РАЗ НА МІСЯЦЬ ВНУТРІШНІ СТІНКИ МАТКИ ВКРИВАЮТЬСЯ М'ЯКОЮ ПОРИСТОЮ ТКАНИНОЮ(ЕНДОМЕТРИЄМ), ЩО МАЄ ЗДАТНІСТЬ УТРИМУВАТИ ЗАПЛІДНЕНУ ЯЙЦЕКЛІТИНУ. ЯКЩО ЗАПЛІДНЕННЯ НЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ І ВАГІТНІСТЬ НЕ НАСТАЄ, ЗОВНІШНІ ШАРИ ЕНДОМЕТРІЮ ВІДТОРГАЮТЬСЯ І ВИДІЛЯЮТЬСЯ НАЗОВНІ, ВИКЛИКАЮЧИ КРОВОТЕЧУ — ЦЕ І Є МЕНСТРУАЦІЯ.

ТАКИЙ ЦИКЛ ПОВТОРЮЄТЬСЯ ЗНОВУ І ЗНОВУ.
ЩОМІСЯЧНІ МЕНСТРУАЛЬНІ КРОВОТЕЧІ (ЯКІ ТАКОЖ
НАЗИВАЮТЬ МЕНСТРУАЦІЄЮ АБО МЕНСТРУАЛЬНИМ
ПЕРІОДОМ) СТАЮТЬ ДЛЯ КОЖНОЇ ЗДОРОВОЇ ЖІНКИ
НОРМОЮ З РАННІХ ПІДЛІТКОВИХ РОКІВ (З НАСТАННЯ
СТАТЕВОЇ ЗРІЛОСТІ) І ПРИБЛИЗНО ДО 50 РОКІВ, КОЛИ
ДІТОРОДНИЙ ПЕРІОД ЗАВЕРШУЄТЬСЯ І НАСТАЄ
МЕНОПАУЗА.

- КОЖНОМУ ВІКОВОМУ ПЕРІОДУ В ЖИТТІ ЖІНКИ ПРИТАМАННІ ПЕВНІ ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ. ВИДІЛЯЮТЬ ПРЕНАТАЛЬНИЙ ПЕРІОД, ПЕРІОД ДИТИНСТВА, ПЕРІОД СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ, ПЕРІОД СТАТЕВОЇ ЗРІЛОСТІ, КЛІМАКТЕРИЧНИЙ ПЕРІОД, ПЕРІОД МЕНОПАУЗИ ТА СТАРЕЧИЙ ПЕРІОД.

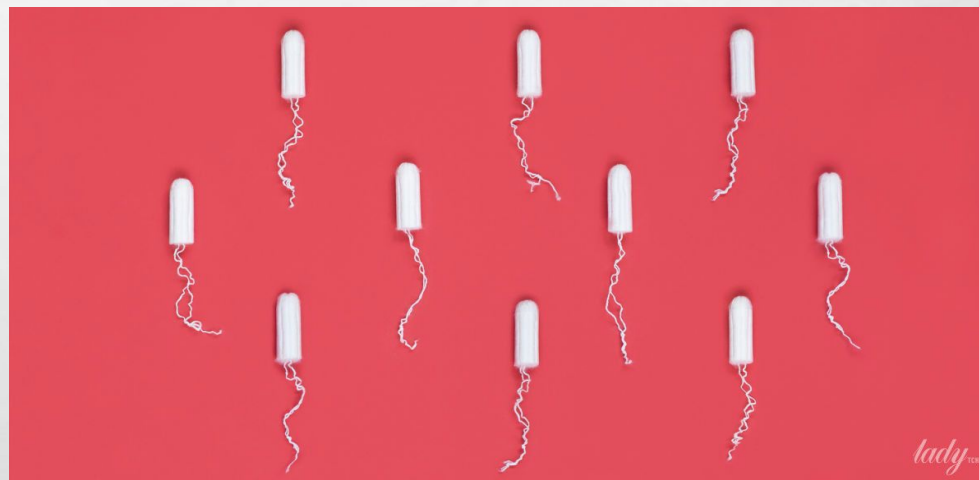
ПЕРІОД СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ (ПУБЕРТАТНИЙ ПЕРІОД)

- ТРИВАЄ З 10-11 ДО 16 РОКІВ. У ЦЬОМУ ПЕРІОДІ РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ СЕКРЕТОРНА ФУНКЦІЯ ЯЄЧНИКІВ. КІЛЬКІСТЬ СТАТЕВИХ ГОРМОНІВ ЗНАЧНО ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ, ЇХ ВИДІЛЕННЯ СТАЄ ЦИКЛІЧНИМ. ЩЕ ЗА 1-2 РОКИ ДО ПЕРШОЇ МЕНСТРУАЦІЇ (MENARCHE) В ОРГАНІЗМІ ДІВЧИНКИ ВІДБУВАЮТЬСЯ ПЕВНІ СТРУКТУРНІ ЗМІНИ, СПРЯМОВАНІ НА ПІДГОТОВКУ ДО ВИКОНАННЯ МЕНСТРУАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ: РОЗВИТОК ЕНДОМЕТРІЮ ТА ПОДІЛ ЙОГО НА БАЗАЛЬНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ШАРИ; УТВОРЮЄТЬСЯ КУТ МІЖ ТІЛОМ ТА ШИЙКОЮ МАТКИ, ЯКОГО НЕ БУЛО У ПОПЕРЕДНІ РОКИ ЖИТТЯ, ПІХВА СТАЄ ДОВШОЮ І ЗМІНЮЄ СВОЄ ПОЛОЖЕННЯ З МАЙЖЕ ВЕРТИКАЛЬНОГО НА ХАРАКТЕРНЕ ДЛЯ ЗРІЛОЇ ЖІНКИ: НАПРЯМ ПІХВИ УТВОРЮЄ ГОСТРИЙ КУТ З ГОРИЗОНТАЛЬНОЮ ПЛОЩИНОЮ; У КЛІТИНАХ ПІХВИ З'ЯВЛЯЄТЬСЯ ГЛІКОГЕН, ПОЧИНАЄТЬСЯ ПРОЦЕС САМООЧИЩЕННЯ ПІХВИ; МАТКОВІ ТРУБИ ЗАВДЯКИ РОЗВИТКОВІ М'ЯЗОВОГО ШАРУ СТАЮТЬ КОРОТШИМИ, ТОВЩИМИ, ЇХ ПРОСВІТ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

ПЕРША МЕНСТРУАЦІЯ (MENARCHE)

- НАСТАЄ ПЕРЕВАЖНО У 12-14 РОКІВ. НОРМАЛЬНИМ ВВАЖАЄТЬСЯ НАСТАННЯ MENARCHE У ВІЦІ З 10 ДО 15 РОКІВ. ПОЧАТОК МЕНСТРУАЦІЇ ДО 10 РОКІВ ТРАКТУЮТЬ ЯК РАННЄ СТАТЕВЕ ДОЗРІВАННЯ, ШО МОЖЕ БУТИ НАСЛІДКОМ НАДМІРНО ШВИДКИХ ТЕМПІВ РОЗВИТКУ, ЧАСТО НА ГРУНТІ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ (ГОРМОНОПРОДУКУЮЧИХ ПУХЛИН ЯЄЧНИКІВ, РОЗЛАДІВ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ, СПАДКОВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ). ЯКЩО ПЕРША МЕНСТРУАЦІЯ НАСТАЄ У ВІЦІ ПОНАД 16 РОКІВ, СЛІД ДУМАТИ ПРО СПОВІЛЬНЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ТА СТАТЕВОГО РОЗВИТКУ. ПІЗНІЙ ПОЧАТОК МІСЯЧНИХ ЧАСТО Є ФУНКЦІОНАЛЬНИМ ПРОЯВОМ ГЕНІТАЛЬНОГО ІНФАНТИЛІЗМУ, ПРИЧИНАМИ ТАКОЖ МОЖУТЬ БУТИ ХРОНІЧНІ ЕКСТРАГЕНІТАЛЬНІ ЗАХВОРЮВАННЯ, ІНТОКСИКАЦІЇ, НЕЗАДОВІЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ.

У ПЕРІОДІ СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ ВІДБУВАЄТЬСЯ СТАНОВЛЕННЯ МЕНСТРУАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ. СПОЧАТКУ МЕНСТРУАЦІЇ МОЖУТЬ БУТИ НЕРЕГУЛЯРНИМИ, ЧЕРЕЗ 1-2 РОКИ ЦИКЛ ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ, СТАЄ СТАБІЛЬНИМ, ДВОФАЗНИМ. ДО 18 РОКІВ, КІНЦЯ ПЕРІОДУ СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ, УСІ ОРГАНИ ТА СИСТЕМИ ЖІНОЧОГО ОРГАНІЗМУ НАБУВАЮТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ, ОРГАНІЗМ ЖІНКИ МОЖЕ ВИКОНУВАТИ ФУНКЦІЮ ДІТОНАРОДЖЕННЯ.

- ОСНОВНІ ГІНЕКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ДІВЧАТОК У ВІЦІ СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ – ЦЕ РОЗЛАДИ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ:
- АЛЬГОДИСМЕНОРЕЯ,
- ЮВЕНІЛЬНІ КРОВОТЕЧІ

- **ПЕРВИННА АЛЬГОДИСМЕНОРЕЯ Є ОДНИМ ІЗ НАБІЛЬШ ЧАСТИХ ГІНЕКОЛОГІЧНИХ РОЗЛАДІВ МЕНСТРУАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ В ПЕРІОД ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ, ДИТЯ ЧОМУ ТА ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.**
- **АЛЬГОДИСМЕНОРЕЯ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ НАСАМПЕРЕД РІЗКИМИ НАПАДАМИ БОЛЮ В ЗВ'ЯЗКУ З НАСТАННЯМ МІСЯЧ НИХ (ВЛАСНЕ АЛЬГОМЕНОРЕЯ), А ТАКОЖ ПОЯВОЮ МАЙЖЕ ЗАВЖДИ ІНШИХ СИМПТОМІВ: ЗАГАЛЬНОЇ СЛАБОСТІ, НУДОТИ, ДІАРЕЇ, ГОЛОВНОГО БОЛЮ, ВТРАТИ СВІДОМОСТІ**

- ЮВЕНІЛЬНІ МАТКОВІ КРОВОТЕЧІ (КРОВОТЕЧІ ПІДЛІТКОВОГО ПЕРІОДУ) – ДОСИТЬ РОЗПОВСЮДЖЕНА ПРОБЛЕМА ПІД ЧАС СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ ДІВЧАТОК, ДЛЯ ЯКОЇ ХАРАКТЕРНІ НАДМІРНІ ТА ТРИВАЛІ КРОВОВТРАТИ ПІД ЧАС МЕНСТРУАЦІЙ (МІСЯЧНИХ) АБО МІЖ МЕНСТРУАЦІЯМИ.

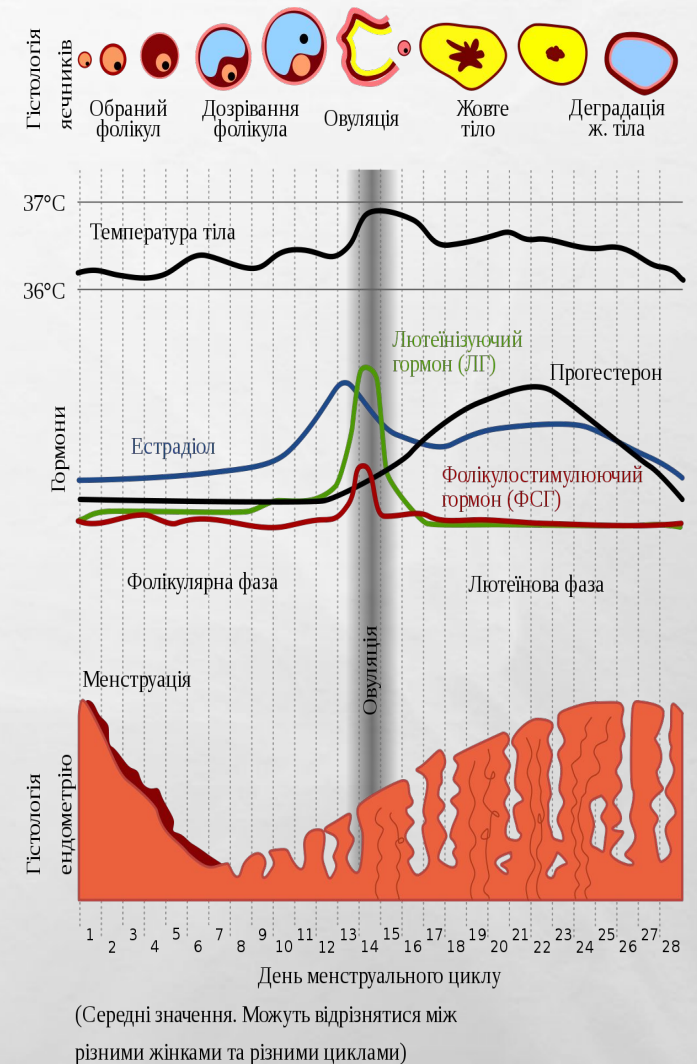
ОСНОВНІ ПРИВОДИ ДЛЯ ТРИВОГИ:

- ЯКЩО ПЕРША МЕНСТРУАЦІЯ У ПІДЛІТКА НЕ З'ЯВИЛАСЯ ДО 15 РОКІВ АБО НЕ ПОЧАЛИ РОЗВИВАТИСЯ МОЛОЧНІ ЗАЛОЗИ В 13 РОКІВ.
- МІСЯЧНІ РАПТОВО ПРИПИНИЛИСЯ БІЛЬШ НІЖ НА ТРИ МІСЯЦІ.
- МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ СТАВ НЕРЕГУЛЯРНИМ.
- МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ ТРИВАЄ МЕНШЕ 21 ДНЯ АБО БІЛЬШЕ 40 ДНІВ.
- МЕНСТРУАЛЬНА КРОВОТЕЧА ТРИВАЄ БІЛЬШЕ СЕМИ ДНІВ.
- МЕНСТРУАЛЬНА КРОВОТЕЧА ІНТЕНСИВНІША, НІЖ ЗАЗВИЧАЙ АБО ПОТРІБНА ЗМІНА ТАМПОНІВ АБО ПРОКЛАДОК ЧАСТІШЕ, НІЖ КОЖНІ ДВІ ГОДИНИ.
- Є КРОВОТЕЧІ МІЖ МЕНСТРУАЦІЯМИ.
- МЕНСТРУАЦІЇ СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ СИЛЬНИМ БОЛЕМ.

ВПЛИНУТИ НА ГОРМОНАЛЬНИЙ ФОН ДІВЧИНИ МОЖУТЬ РІЗНІ ФАКТОРИ.

- СПАДКОВІСТЬ. ПРОБЛЕМИ З РЕПРОДУКТИВНИМИ ОРГАНАМИ У МАТЕРІ ЧАСТО ПЕРЕДАЮТЬСЯ І ДОНЬЦІ.
- ПОСТІЙНІ СТРЕСИ. ЧАСТІ СТРЕСИ ДУЖЕ НЕГАТИВНО ПОЗНАЧАЮТЬСЯ НА РОБОТІ І СТАНІ ВСІХ ОРГАНІВ. ЯКЩО ДІВЧИНКА ЧАСТО ПЕРЕЖИВАЄ АБО НЕРВУЄ, ТО Є ВЕЛИКА ЙМОВІРНІСТЬ ТОГО, ЩО У НЕЇ БУДУТЬ НЕРЕГУЛЯРНІ МЕНСТРУАЦІЇ.
- ПОСИЛЕНІ ФІЗИЧНІ НАВАНТАЖЕННЯ. У ПЕРІОД СТАТЕВОГО ДОЗРІВАННЯ ДУЖЕ ШКІДЛИВО НАВАНТАЖУВАТИ ОРГАНІЗМ ДІВЧИНИ НАДМІРНІМИ ФІЗИЧНИМИ НАВАНТАЖЕННЯМИ.

- МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ ВВАЖАЄТЬСЯ З ПЕРШОГО ДНЯ ПОЧАТКУ ОДНІЄЇ МЕНСТРУАЦІЇ ДО ПЕРШОГО ДНЯ НАСТУПНОЇ. ВІН ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ДЛЯ КОЖНОЇ ЖІНКИ. МЕНСТРУАЦІЇ В НОРМІ МОЖУТЬ ВІДБУВАТИСЯ В ПРОМІЖКУ ВІД 21 ДО 35 ДНІВ І ТРИВАТИ ВІД ДВОХ ДО СЕМИ ДНІВ. ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ ДЕКІЛЬКОХ РОКІВ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ МЕНСТРУАЦІЇ ДОВГІ ЦИКЛИ Є НОРМОЮ. ПРОТЕ, МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ, ЯК ПРАВИЛО, СКОРОЧУЄТЬСЯ І СТАЄ БІЛЬШ РЕГУЛЯРНИМ ПРОТЯГОМ 1 РОКУ ВІД ПОЧАТКУ МІСЯЧНИХ.

(Середні значення. Можуть відрізнятися між різними жінками та різними циклами)

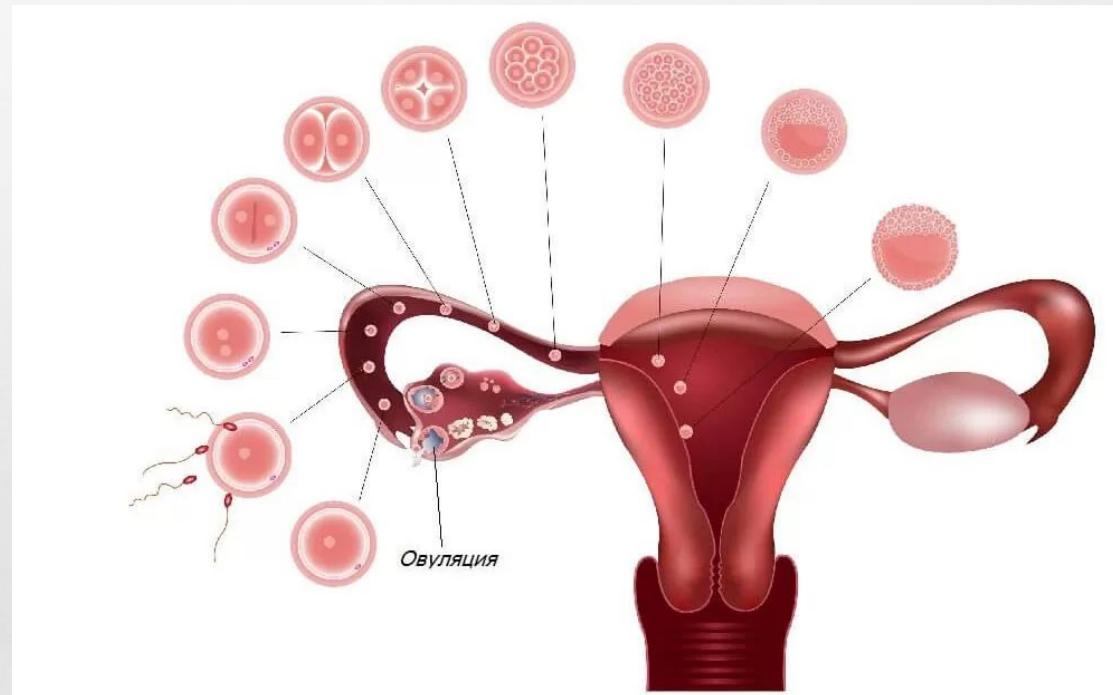
МЕНСТРУАЛЬНИЙ ЦИКЛ УМОВНО ПІДРОЗДІЛЯЮТЬ НА ЯЄЧНИКОВИЙ І МАТКОВИЙ ЦИКЛИ.

- ЯЄЧНИКОВИЙ ЦИКЛ — ЦИКЛІЧНІ ЗМІНИ В ЯЄЧНИКАХ, ЩО ПІДРОЗДІЛЯЮТЬ НА ДВІ ФАЗИ — ФОЛІКУЛЯРНУ (ПЕРША) І ЛЮТЕЇНОВУ (ДРУГА).

- У ПЕРШУ (ФОЛІКУЛЯРНУ) ФАЗУ ЯЄЧНИКОВОГО ЦИКЛУ ЯЄЧНИКИ ПІД ВПЛИВОМ ФОЛІКУЛОСТИМУЛЮВАЛЬНОГО ГОРМОНУ ВИДІЛЯЮТЬ ЕСТРОГЕНИ (ЕСТРОН, ЕСТРІОЛ), ПОСТУПОВО ПІДВИЩУЮЧИ ЇХ КОНЦЕНТРАЦІЮ ДО СЕРЕДИНИ М.Ц. ПІД ЇХ ВПЛИВОМ У ЯЄЧНИКУ ВІДБУВАЄТЬСЯ РІСТ ТА ДОЗРІВАННЯ ФОЛІКУЛА ТА ЯЙЦЕКЛІТИНИ, ЩО МІСТИТЬСЯ УСЕРЕДИНІ НЬОГО. НАПРИКІНЦІ ФОЛІКУЛЯРНОЇ ФАЗИ ПІД ВПЛИВОМ ЛЮТЕЇНІЗУЮЧОГО ГОРМОНУ ПЕРЕДНЬОЇ ЧАСТКИ ГІПОФІЗА ПОЧИНАЄ ПІДВИЩУВАТИСЯ ВИРОБЛЕННЯ ЯЄЧНИКАМИ ПРОГЕСТЕРОНУ. НА ТЛІ ВИСОКОГО РІВНЯ ЕСТРОГЕНІВ І ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОГЕСТЕРОНУ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОВУЛЯЦІЯ.

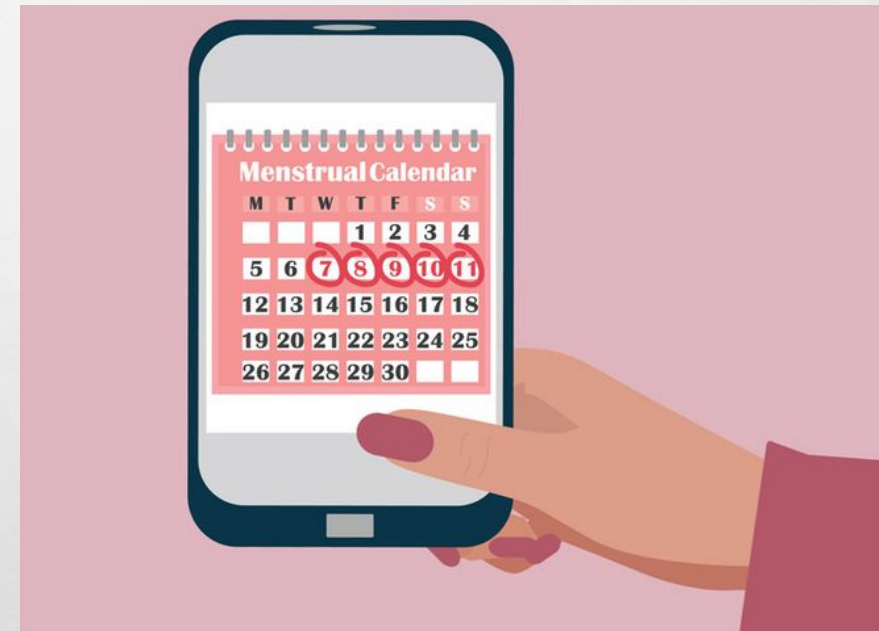

- ОВУЛЯЦІЯ – ВИХІД ЯЙЦЕКЛІТИНИ З ЯЄЧНИКА В ПОРОЖНИНУ ТІЛА В РЕЗУЛЬТАТІ РОЗРИВУ ЗРІЛОГО ФОЛІКУЛА ЯЄЧНИКА.

- ПІСЛЯ НЕЇ ПОЧИНАЄТЬСЯ ДРУГА ФАЗА — ЛЮТЕЇНОВА (ЛАТ. *LUTEUS* — ЖОВТИЙ), АБО ТАК ЗВАНА ФАЗА ЖОВТОГО ТІЛА. НА МІСЦІ КОЛИШНЬОГО ФОЛІКУЛА ФОРМУЄТЬСЯ ЖОВТЕ ТІЛО, ОСНОВНОЮ ФУНКЦІЄЮ ЯКОГО Є ВИРОБЛЕННЯ ПРОГЕСТЕРОНУ — «ГОРМОНУ ВАГІТНОСТІ». ЯКЩО ВАГІТНІСТЬ НЕ НАСТАЄ, ЖОВТЕ ТІЛО РЕГРЕСУЄ, І ЯЄЧНИКОВИЙ ЦИКЛ ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗНОВУ. У МІРУ РЕГРЕСУВАННЯ ЖОВТОГО ТІЛА ЯЄЧНИКІВ ЗНИЖУЄТЬСЯ ВИРОБЛЕННЯ ПРОГЕСТЕРОНУ, І НА ТЛІ ЙОГО НИЗЬКОГО РІВНЯ ЗНОВУ ВИНИКАЄ МЕНСТРУАЦІЯ. ПРИ ЗАПЛІДНЕННІ ЯЙЦЕКЛІТИНИ З РОЗВИТКОМ ВАГІТНОСТІ ЖОВТЕ ТІЛО ПЕРЕТВОРЮЄТЬСЯ НА «ЖОВТЕ ТІЛО ВАГІТНОСТІ» І ПРОДОВЖУЄ ПРОДУКУВАТИ ПРОГЕСТЕРОН.

- МАТКОВИЙ ЦИКЛ — ЦИКЛІЧНІ ЗМІНИ, ЩО ВІДБУВАЮТЬСЯ В МАТЦІ І СТВОРЮЮТЬ СПРИЯТЛИВІ УМОВИ ДЛЯ ВИНИКНЕННЯ ВАГІТНОСТІ. ВПРОДОВЖ НЬОГО ВИДІЛЯЮТЬ ТАКІ ФАЗИ: ДЕСКВАМАЦІЇ, ПРОЛІФЕРАЦІЇ ТА СЕКРЕЦІЇ.

ФАЗА ДЕСКВАМАЦІЇ

ЦЕ ВІДТОРГНЕННЯ СЕКРЕТОРНОГО ШАРУ ЕНДОМЕТРІЯ ВІД БАЗАЛЬНОЇ МЕМБРАНИ, ЩО ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ ЗОВНІШНЬОЮ МАТКОВОЮ КРОВОТЕЧЕЮ І ЗБІГАЄТЬСЯ З ПОЧАТКОМ ФОЛІКУЛЯРНОЇ ФАЗИ ЯЄЧНИКІВ. У ЦІЙ ФАЗІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЧАСТКОВА РЕГЕНЕРАЦІЯ ЕНДОМЕТРІЯ.

ФАЗА ПРОЛІФЕРАЦІЇ

У НАСТУПНІЙ ФАЗІ (*ПРОЛІФЕРАЦІЇ*) ПІД ВПЛИВОМ ЕСТРОГЕНІВ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ РЕГЕНЕРАЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ШАРУ ЕНДОМЕТРІЯ І ВІДБУВАЄТЬСЯ ЙОГО СТОВЩЕННЯ, РОЗВИТОК ЗАЛОЗ ІЗ РОЗШИРЕННЯМ ЇХ ПРОТОК.

СЕКРЕТОРНА ФАЗА

ВІДБУВАЮТЬСЯ СЕКРЕТОРНІ ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ШАРУ ЕНДОМЕТРІЯ, ЗАЛОЗИ ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ В ОБ'ЄМІ, ПІДСИЛЮЄТЬСЯ ЇХ СЕКРЕТОРНА ЗДАТНІСТЬ, ЩО ЗУМОВЛЕНО ЛЮТЕЇНОВОЮ ФАЗОЮ ЯЄЧНИКОВОГО ЦИКЛУ.

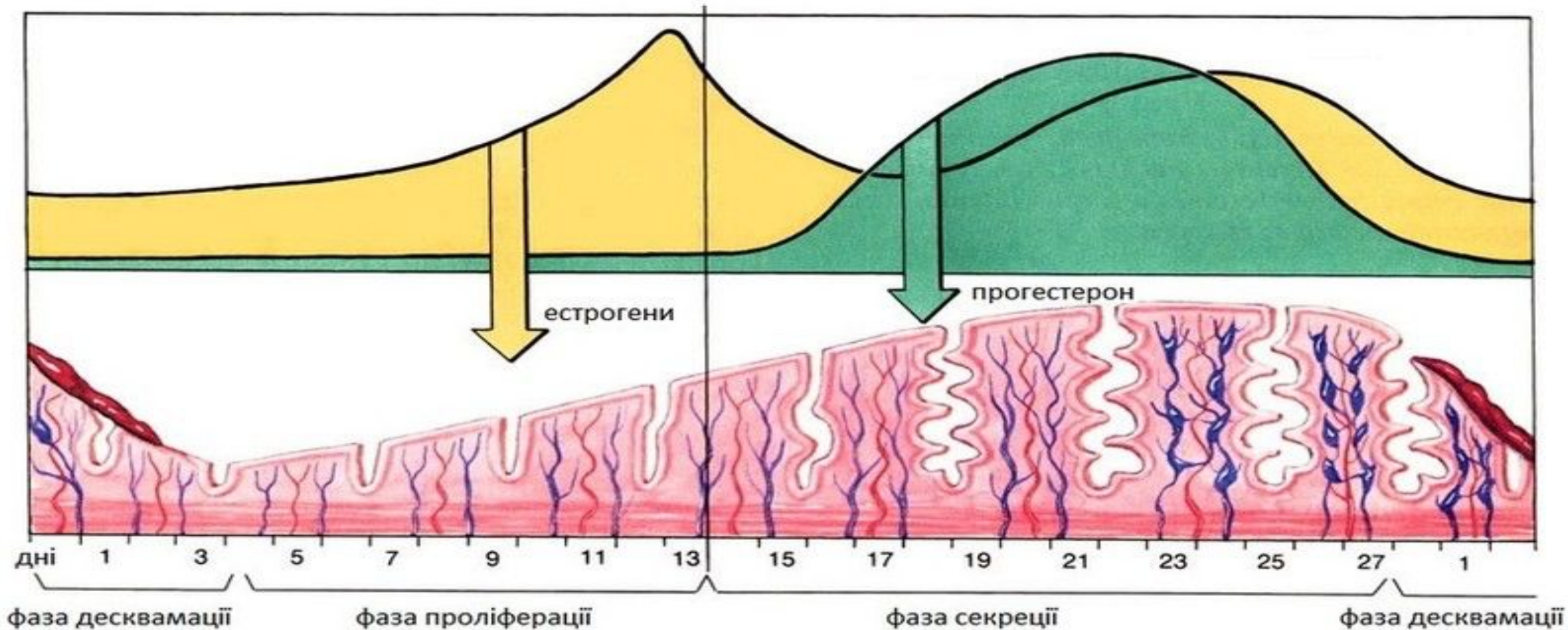
- **ФАЗА ДЕСКВАМАЦІЇ** (ВЛАСНЕ МЕНСТРУАЦІЯ) ТРИВАЄ З ПЕРШОГО ДО 2-5-ГО ДНЯ ЦИКЛУ. ВІДБУВАЄТЬСЯ ВІДШАРУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ШАРУ ЕНДОМЕТРІЯ, СЛИЗОВА ОБОЛОНКА РАЗОМ З УМІСТОМ МАТКОВИХ ЗАЛОЗ І КРОВ'Ю ВИХОДИТЬ НАЗОВНІ.

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ШАР ЕНДОМЕТРІЯ ПОСТАЧАЮТЬ КРОВ'Ю СПІРАЛЬНІ АРТЕРІЇ, ЩО ВІДХОДЯТЬ ВІД АРТЕРІАЛЬНИХ СТОВБУРІВ БАЗАЛЬНОГО ШАРУ. ПІД ВПЛИВОМ ЕСТРОГЕНІВ У ФАЗІ ПРОЛІФЕРАЦІЇ ВІДБУВАЄТЬСЯ РІСТ І РОЗВИТОК СПІРАЛЬНИХ АРТЕРІЙ, ЯКІ ДОСЯГАЮТЬ ПОВЕРХНІ ЕНДОМЕТРІЯ ЛИШЕ У КІНЦІ ПРОЛІФЕРАТИВНОЇ ФАЗИ. У СЕКРЕТОРНІЙ ФАЗІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ІНТЕНСИВНИЙ РІСТ СПІРАЛЬНИХ СУДИН, ВОНИ СТАЮТЬ БІЛЬШ ЗВИВИСТИМИ І ЗАКРУЧУЮТЬСЯ У ВИГЛЯДІ КЛУБКІВ. КАПІЛЯРИ, ЩО МІСТЯТЬСЯ У ПОВЕРХНЕВОМУ ШАРІ ЕНДОМЕТРІЯ, У ПІЗНІЙ СТАДІЇ ПРОЛІФЕРАЦІЇ РОЗШИРЮЮТЬСЯ І НАБУВАЮТЬ ФОРМИ СИНУСОЇДИ. ПЕРЕД ПОЧАТКОМ МЕНСТРУАЦІЇ СПІРАЛЬНІ АРТЕРІЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ШАРУ СКОРОЧУЮТЬСЯ, ЩО ПРИЗВОДИТЬ ДО СТАЗУ КРОВІ, УТВОРЕННЯ ТРОМБІВ, ПІДВИЩЕННЯ ПРОНИКНОСТІ Й ЛАМКОСТІ СУДИН. РОЗВИВАЄТЬСЯ НЕКРОЗ ТКАНИН З НАСТУПНИМ ВІДШАРУВАННЯМ. ПОВНЕ ВІДШАРУВАННЯ - ЗАКІНЧЕННЯ ФАЗИ ДЕСКВАМАЦІЇ - ВІДБУВАЄТЬСЯ НА 3-4-Й ДЕНЬ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ.

У ЯЄЧНИКУ В ЦЕЙ ЧАС ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ЗВОРОТНИЙ РОЗВИТОК ЖОВТОГО ТІЛА, ЗНИЖУЄТЬСЯ РІВЕНЬ ПРОГЕСТЕРОНУ, НАТОМІСТЬ ГІПОТАЛАМУС ВИДІЛЯЄ ФОЛІБЕРИН, ГІПОФІЗ -ФОЛІТРОПІН-ГОРМОН, ПІД ВПЛИВОМ ЯКОГО В ЯЄЧНИКУ ПОЧИНАЄ ДОЗРІВАТИ НОВИЙ ФОЛІКУЛ.

- **ФАЗА ПРОЛІФЕРАЦІЇ** ТРИВАЄ З 7-ГО ДО 14-ГО ДНЯ ЦИКЛУ. ПІД ВПЛИВОМ ЕСТРОГЕННИХ ГОРМОНІВ РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ ПРОЛІФЕРАЦІЯ СТРОМИ ТА РІСТ ЗАЛОЗ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ, СЛИЗОВА ДОСЯГАЄ ТОВЩИНИ 20 ММ, ПРОТЕ ЗАЛОЗИ ЩЕ НЕ ФУНКЦІОНУЮТЬ. ЗАЛОЗИ ЕНДОМЕТРІЯ МАЮТЬ ВИГЛЯД ПРЯМИХ АБО ДЕЩО ЗВИВИСТИХ ТРУБОЧОК. МІЖ КЛІТИНАМИ СТРОМИ РОЗМІЩЕНА СІТКА АРГІРОФІЛЬНИХ ВОЛОКОН. НАПРИКІНЦІ ФАЗИ ПРОЛІФЕРАЦІЇ ЗАЛОЗИ СТАЮТЬ ЗВИВИСТИМИ, СПІРАЛЬНІ АРТЕРІЇ ДОСЯГАЮТЬ ПОВЕРХНІ ЕНДОМЕТРІЯ. У ЯЄЧНИКУ ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ДОЗРІВАННЯ ФОЛІКУЛА, ВМІСТ ЕСТРОГЕНІВ ДОСЯГАЄ МАКСИМУМУ ДО 14-ГО ДНЯ, ТОБТО ДО ЗАКІНЧЕННЯ ФАЗИ ПРОЛІФЕРАЦІЇ В МАТЦІ. У ГІПОФІЗИ ПРИПИНЯЄТЬСЯ ВИДІЛЕННЯ ФСГ, ГІПОТАЛАМУС ПОЧИНАЄ ПРОДУКУВАТИ ЛЮЛІБЕРИН, ПІД ВПЛИВОМ ЯКОГО В ГІПОФІЗИ ВІДБУВАЄТЬСЯ ВИДІЛЕННЯ ЛЮТЕОТРОПНОГО ГОРМОНУ, ПІДВИЩУЄТЬСЯ РІВЕНЬ ЛЮТЕЇНІЗУЮЧОГО ГОРМОНУ.

- **ФАЗА СЕКРЕЦІЇ.** РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ СИНТЕЗ СЕКРЕТУ МАТКОВИХ ЗАЛОЗ - СТВОРЮЮТЬСЯ УМОВИ ДЛЯ ІМПЛАНТАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ЗАРОДКА. ФАЗА ТРИВАЄ З 14 ДО 28-ГО ДНЯ ЦИКЛУ. ЕПІТЕЛІЙ ЗАЛОЗ ПОЧИНАЄ ВИРОБЛЯТИ СЕКРЕТ, ЩО МІСТИТЬ ГЛІКОЗАМІНОГЛЮ-КОЗИДИ, ГЛІКОПРОТЕЇДИ, ГЛІКОГЕН. НА 15-18-ТУ ДОБУ З'ЯВЛЯЮТЬСЯ ОЗНАКИ СЕКРЕТОРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ. ЗАЛОЗИ СТАЮТЬ БІЛЬШ ЗВИВИСТИМИ, ПРОСВІТ РОЗШИРЮЄТЬСЯ. НА 20-21 -Й ДЕНЬ КІЛЬКІСТЬ СЕКРЕТУ МАКСИМАЛЬНА. У ЦЕЙ ЧАС НАЙВИЩА АКТИВНІСТЬ ПРОТЕОЛІТИЧНИХ І ФІБРИНОЛІТИЧНИХ ФЕРМЕНТІВ. У СТАДІЇ ПІЗНЬОЇ СЕКРЕЦІЇ (24-27-Й ДЕНЬ) ПОРУШУЄТЬСЯ ТРОФІКА ЕНДОМЕТРІЯ І ПОЧИНАЮТЬСЯ ДЕГЕНЕРАТИВНІ ЗМІНИ У НЬОМУ. РУЙНУЮТЬСЯ АРГІРОФІЛЬНІ ВОЛОКНА, З'ЯВЛЯЄТЬСЯ ЛАКУНАРНЕ РОЗШИРЕННЯ КАПІЛЯРІВ, ВИНИКАЮТЬ ВОГНИЩЕВІ КРОВОВИЛИВИ У СТРОМУ. ЕНДОМЕТРІЙ ГОТОВИЙ ДО РОЗПАДУ І ВІДШАРУВАННЯ. У ЯЄЧНИКУ В ЦЕЙ ЧАС РОЗВИВАЄТЬСЯ ТА ДОСЯГАЄ СВОГО РОЗКВІТУ ЖОВТЕ ТІЛО, ВИДІЛЯЄТЬСЯ ПРОГЕСТЕРОН, ПІД ВПЛИВОМ ЯКОГО І ВІДБУВАЮТЬСЯ СЕКРЕТОРНІ ЗМІНИ В ЕНДОМЕТРІЇ. ЯКЩО ВАГІТНІСТЬ НЕ НАСТАЄ, ЖОВТЕ ТІЛО МЕНСТРУАЦІЇ ГИНЕ, ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ШАР ЕНДОМЕТРІЯ ЗАЗНАЄ ДЕСКВАМАЦІЇ - РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ МЕНСТРУАЦІЯ І НОВИЙ ЦИКЛ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ЗМІН В ЯЄЧНИКАХ, МАТЦІ, НЕЙРОЕНДОКРИННІЙ СИСТЕМІ ТА В УСЬОМУ ОРГАНІЗМІ ЖІНКИ.

Мал. Матковий цикл та вплив статевих гормонів на фази маткового циклу.

